

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

MŰÉRTTELMEZŐ SZÖVEG ALKOTÁSA

Olvassa el és értelmezze Mátyás Iván (1918–1995) alábbi novelláját! Mutassa be, mi mindenben tér el *A szobában* című írás a klasszikus műfajtól! Térjen ki arra, hogyan alakulnak a novella tér – idő viszonyai! Vizsgálja meg, hogyan érvényesülnek a szereplői és elbeszélői nézőpontok a műben, és milyen nyelvi megoldásokkal él a narrátor annak érdekében, hogy kifejezze a hiányt mint létérzést!

Fogalmazása 400–800 szó terjedelmű legyen!

Mátyás Iván: *A szobában*

Bent állt a szobában. Az éjszakai szobában. Félálomban bújt ki az ágyból. Magára kapta a frottírköpenyt, kisurrant a hálóból. Nesztelenül behúzta maga mögött az ajtót. És egyszerre csak odabent az ebédlőben.

A bútorok nem törődtek vele. Észrevették, de egyszerűen nem törődtek vele. Csak hadd ácsorogjon ott az ajtóban.

A holdfény átvilágította a függönyön. A szoba elmerült a csöndben és ebben a furcsa, fehér fényben.

A bútorok mozdulatlansága. Ahogy a székek körülveszik az ebédlőasztalt. Talán éppen megbeszéltek valamit. Megbeszélést tartottak. Az ebédlőasztal egy hírt közölt velük. A székek továbbadták a szekrénynek. A szekrény a nagy komódnak és a kis komódnak. Pusmogva tárgyaltak. De minden abbamaradt, ahogy ő belépett.

Mélységes hallgatás. Az asztal sértődöttsége. A székeké. Itt van! Még be merte ide tolni a képét!

A férfi a köpeny övét csavargatta. Egészen szorosra húzta, majd kioldotta. Egy hangra várt. Egy reccsenésre. A székeket nézte, ahogy kissé előredőlve ráhajolnak az asztalra. Lassan, szinte mozdulatlanul ráborulnak.

Tudják, hát persze hogy tudják!

Elindult az asztal körül. Megérintette az egyik szék hátát. Mintha magyarázkodni akarna. Vagy éppen mentegetőzni. Ide figyeljtek! Ki tudja, mikor kerül sor arra... Még hónapokig itt maradhattok... talán egy fél évig is. És higgyétek el, nem én főztem ki ezt az egészséget!

Azok oda se figyeltek. Rá se hederítettek, ahogy ott mászkált mögöttük. Nevetséges alak! Másra akarja kenni ezt az ügyet!

Körülöttük járkált. Végigsimított a vállukon. Egy váratlan mozdulattal hátrahúzta az egyik székét. Úgy ült mereven, mozdulatlanul. Hát akkor tessék! Beszéljünk!

De azoknak semmi kedvük se volt az ilyesmihez.

Ő meg előrehajolt. Tenyerét rácsúsztatta az asztal lapjára.

– Az az igazság...

– Mi az igazság? Halljuk!

– ...hogymár régen el kellett volna adni benneteket!

Kimondta! Most aztán kimondta!

Úgy maradt előrehajolva. Végignézett a társaságon. A társaság tagjain.

Azok csak hallgattak. Talán várták a folytatást. Tessék! Most már csak pakoljon ki mindennel! Roskátag ócskaságok vagyunk! Semmi helyünk egy lakásban! Egy *jobb* lakásban!

A férfi beburkolózott a köpenyébe. Egy pillanatra maga felé fordította a szomszéd székét. Visszatolta. Megint csak végignézett a székeken. Mintha mindegyikre rá akarna ülni egy pillanatra, valamilyen félreértett tapintatból.

Egy árny hintázott a függönyön. Előrelendült. Belevetette magát a sötétbe.

Lélegzést lehetett hallani. Egyenletes, mély lélegzést. Halk, csúfondáros nevetést. Egy alig hallható hangot.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

– Nem kísérsz el! Engem nem kell elkísérni sehova!
Ki lehet ez? Egy kislány? Miféle kislány?
A férfi várt, figyelt. De a hang elhallgatott. Talán itt áll a háta mögött az a lány. Meg a többiek, akik elfoglalták az éjszakai szobát.
Elfoglalták?
Nevetséges. Mindig is az övék volt.
Közben egy férfihang. Mintha már nagyon régen beszélt volna, kissé panaszosan, szemrehányóan. – De hát mindig én kísértelek el Gizi nénihez! Amióta csak odajársz hegedülni. Én mutattalak be a Gizi néninek. – Szünet. – És azt se felejtjük el, hogy én beszéltelek rá erre az egészre. Soha eszedbe se jutott volna, hogy hegedülni tanulj! Mondd, hogy nem így volt?!
A többi izgatott suttogás.
Csönd. A várakozás csöndje. És megint az a csúfondáros nevetés. A lány mintha ágyban heverne. Egyik oldalról átfordul a másikra. Hasra fekszik. Párnáját paskolgatja. Belenevet a párnába. Soha többé nem kísérsz el sehova!
Hangok szálltak át a szobán.
Mintha egyszerre többen beszélnének. Szidnak valakit.
A férfi félig felemelkedett. Apát szidják! Hogy mindent eltékozolt! (Tékozolt... Istenem!) Soha semmit se lehetett rábízni. És még a holmiját is szétszórta.
Egy női hang. – Te mindent előhagytál! Szétdobáltál! A teáscsészét is otthagytad az asztalon! A parizerhéjakat!
Most már felállt. Belekapaszkodott a szék vállába. Ki ez a hang? Még csak nem is emlékeztet anyá hangjára. Hát akkor? Miféle nő? Hogy került ide? És apa... leinti? Visszavág neki?
Apa meg se szólalt.
Egy másik női hang elfulladva. – Miért nem tudsz velem maradni? Miért kell mindig elmenned?
Csönd szállt a szobára. Az éjszaka végtelen szomorúsága. Ebből a csöndből tört fel egy férfihang.
– A te emlékeid nagyon is a múltban gyökereznek.
– A múltban! Miket tudsz mondani!
A többi már megint suttogás.
Ki ez a nő? Ki ez a férfi? És a többiek? Kik ülnek ennél az asztalnál?
Ott állt a székbe kapaszkodva. A keze végigsimított a szék hátán. Lecsúszott róla. Érezte, hogy a szék fellélegzik. Megkönnyebbül. A bútorok ingerültsége. Az az ellenséges ingerültség. Kiment a szobából.
Az ajtóból még visszafordult. Talán mondani akart valamit, vagy éppen csak elbúcsúzni.
– Fölösleges, uram! Teljesen fölösleges!
Ahogy behúzta maga mögött az ajtót, rákezdték.
– Micsoda képmutató alak!
– Egyáltalán mit akart itt?
– Talán még őt kell sajnálni!
– Sajnáltatja magát! Nagyon jó!
Bosszús, mogorva reccsenések.
Csönd. A bútorok csöndje.

(1980)

Szövegekölzés: Mándy Iván: *A bútorok*. (1980) Magvető Kiadó, Budapest. 5–11.